

M E D E D E L I N G E N
van de Stichting
FAMILIE VIS VAN ZAAWDIJK

nummer 15, februari 1988
Redactie: Piet Vis
Dirk Vis

Adres redactie: Vincent van Goghweg 7
1861 CD Bergen N.H.

B E S T U U R E N R E D A C T I E

Wegens drukke bezigheden heeft Heyme Vis zowel het secretariaat van de Stichting als het redacteurschap van de 'Mededelingen' moeten neerleggen. We wensen hem succes toe in zijn nieuwe werkring.

Het secretariaat wordt nu waargenomen door de penningmeester, drs. Jacob Kuyt, Oudburgerlaan 63, 1852 KN Heiloo.

Als redacteur van de 'Mededelingen' zal voorlopig weer Dirk Vis in de plaats van Heyme optreden. Deze houdt zich aanbevolen voor opgave van mutaties in de familiekring.

De heer Anton C.L. Peters heeft besloten om uit het bestuur te treden omdat hij de tijd daarvoor gekomen acht. Wij respecteren dit besluit en spreken onze dank uit voor de inzet en accuratesse waarmee hij sedert de oprichting de belangen van onze familiestichting mede heeft behartigd.

Wij zijn erkentelijk voor de bijdragen in de onkosten van ons werk, in de vorm van donaties die wij weer mochten ontvangen, waaronder enkelen die getuigen van bijzondere belangstelling en royaliteit. Wij hopen dit te beantwoorden door voortzetting van het werk ten behoeve van onze familiegeschiedenis. We herhalen nog eens dat als richtbedrag voor het steunen van ons werk een donatie van f 25,- per jaar welkom zou zijn, te storten op postgiro nr 3 2 2 0 6 3 1 t.n.v. 'Stichting Familie Vis van Zaanwijk' te Heiloo.

Ten slotte zouden we graag onze familieleden willen opwekken om niet alleen voorkomende mutaties aan de redactie op te geven maar tevens, zo mogelijk, iets mee te delen over andere gebeurtenissen in het gezins- en persoonlijke beleven. Dat hoeven dan geen speciaal uitzonder-

lijke gebeurtenissen te zijn. Onze belangstelling gaat immers ook uit naar het dagelijkse 'reilen en zeilen', naar informatieve foto's, studieresultaten, eventuele publicaties etc. Een sprekend voorbeeld is de hierachter opgenomen foto van de familie Vis in Australië. Te hopen is dan wel dat de reproducties die we bieden van dragelijke kwaliteit zullen zijn. In ons vorig nummer ontbrak daar nogal wat aan!

Een voorbeeld is ook het hieronder volgende knipsel dat ons uit Zwitserland wrd toegezonden. Het is uit de 'Nouvelles du Valais' van 22 juni 1987 en betreft een tentoonstelling van onze nicht Dieneke Tzaut-Vis:

MAISON STELLA HELVETICA DE SAILLON Dieneke Tzaut la musicienne

Dieneke Tzaut à la maison Stella Helvetica de Saillon jusqu'au 12 juillet.

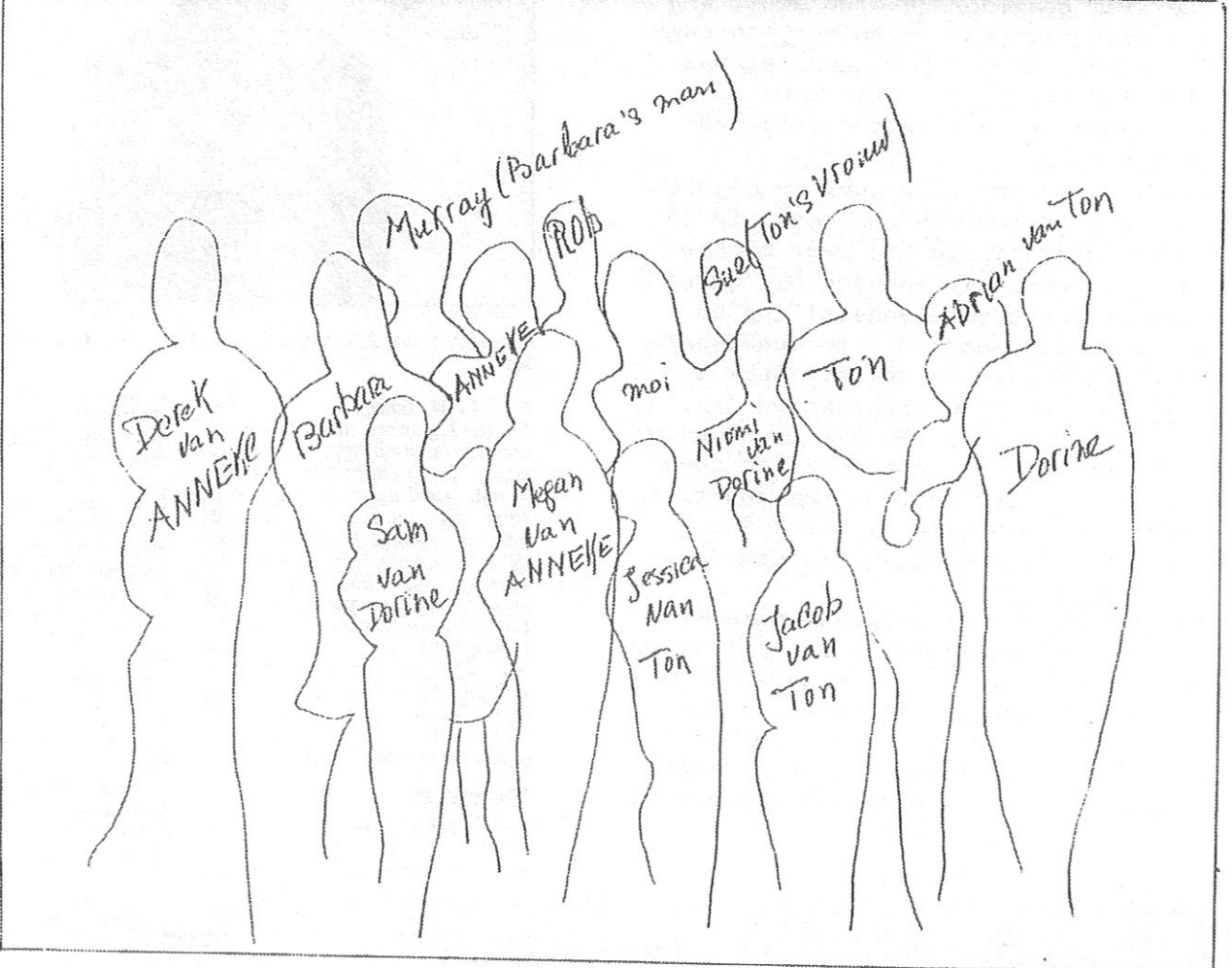
SAILLON (gmz). - *La maison Stella Helvetica de Saillon accueillait samedi dernier le vernissage de l'exposition Dieneke Tzaut. Ainsi donc, le public a pu faire plus ample connaissance avec les dessins et les aquarelles de cette artiste, vaudoise par son mariage mais hollandaise d'origine. Dieneke Tzaut a pour habitude d'interpréter à sa manière les paysages et les sites qui l'ont frappée. Elle les transpose dans un univers de poésie et parfois de rêve. Berne, l'Italie, l'Espagne, Venise et le Valais constituent d'ailleurs ses sujets préférés.*

Harmonie

Les dessins de Mme Dieneke Tzaut sont remarquables par la finesse du trait, l'harmonie de l'en-

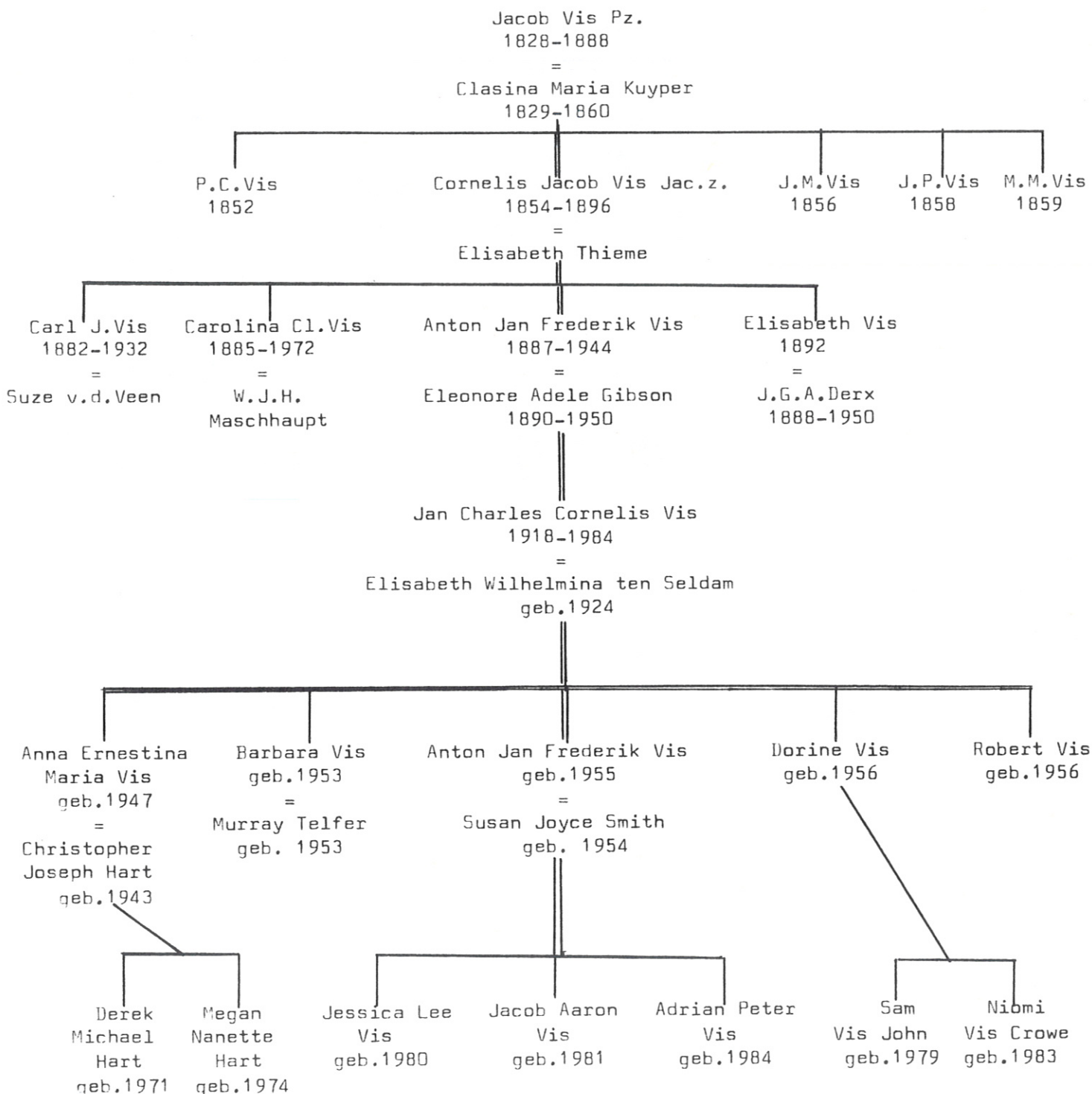
semble. Qu'elle soit au crayon, à l'encre ou à la sanguine, l'œuvre est toujours homogène, grâce à sa tenue garantie par un équilibre parfait dans l'armature générale. Chez elle, la ligne exprime non seulement la forme de l'objet, mais elle dégage toute la poésie de la musique. Pas étonnant me direz-vous, lorsque l'on sait que Dieneke Tzaut a obtenu un prix de virtuosité de piano au Conservatoire de Lausanne...

Les créations de l'artiste hollandaise resteront au Centre culturel de Saillon (maison Stella Helvetica) du 20 juin au 12 juillet 1987. La galerie est ouverte le lundi, mercredi, jeudi et vendredi de 14 h 30 à 18 h 30, le samedi et dimanche de 11 à 13 heures et de 15 à 19 heures.

DE FAMILIE VIS IN AUSTRALIË

Dank zij mevrouw E.W.Vis - ten Seldam te Perth in Australië kunnen we hierbij een foto reproduceren, daterend uit 1986, waarop de volledige clan van onze verre familie is vertegenwoordigd. We zenden hen allen een hartelijke groet en de beste wensen voor de toekomst. De benamingen onder de foto zijn duidelijk genoeg. De stamverwantschap geven we hieronder weer door middel van een beknopt genealogisch schema, aanvangend met Jacob Vis Pz., tot en met Jacob Aaron Vis en Adrian P. Vis.

AAGJE HOUTTUYN

TWEE MEISJESPORTRETTE
UIT 1817

We reproduceren hierbij twee aardige portretten, uitgevoerd in waterverf, aanwezig in de collectie van het museum te Zaandijk en van de hand van de 'Konst en portretschilder' B.C. van Ranswijk die in het begin van de vorige eeuw voor meerdere zaanse families heeft gewerkt. Deze twee zijn vrijwel onbekend omdat ze in portefeuille bleven wegens het uiteenvallen van de oorspronkelijke lijsten. Op de achterzijde waren de namen vermeld met het jaartal 1817.

Het oudste meisje is Aagje Houttuyn, het jongste haar zusje Grietje. Zij waren dochters van Hayo Houttuyn en Claasje Nan. De portretten van hun ouders, uit hetzelfde jaar en van dezelfde kunstenaar, zijn nog in mijn bezit. Op de achterzijde daarvan staat vermeld dat Hayo Houttuyn werd geboren op 18 januari 1779 en zijn vrouw op 4 januari van datzelfde jaar. Zij heeft hem overleefd en stierf te Zaandijk 12 november 1854. Er is toen een uitgebreide boedelbeschrijving opgemaakt van haar omvangrijk bezit. We maakten daarvan melding in VIS A SAANDYK (

in VIS A SAANDYK (blz.168-172) en verbaasden ons over de honderden lakens, de duizenden stuks porcelein, de vele 'gouden ridders' en alles wat in de loop van eeuwen door opeenvolgende geslachten was verzameld. De totale nalatenschap ter waarde van ca. 375.000 gld. moest in vier porties verdeeld. Van de vier kinderen is de oudste, Aagje Houttuyn gehuwd met Jan Vis, de enig overlevende. Over haar en haar afstammelingen vindt men alles in VIS A SAANDYK. Uit de tragische omstandigheid dat de drie andere kinderen al waren overleden volgt dat bij de verdelingsprocedure alle kleinkinderen of hun voogden mede optreden. Met deze gegevens zou een interessante parenteel van de nakomelingen uit Houttuyn-Nan zijn samen te stellen.

Het tweede kind was Maartje Houttuyn, getrouwd geweest met Cornelis Gerbrandsz. Dekker, beiden reeds overleden. Dit zeer vermogende echtpaar liet vijf kinderen na. De zoons zijn Gerbrand en Hajo Dekker; Hajo trouwde met Neeltje Vis Pietersdr. De oudste dochter, Neeltje Dekker trouwt Cornelis Claasz. Breet. Maartje Dekker was de eerste vrouw van Jacob Vis Corne-

GRIETJE HOUTTUYN

lisz. De jongste dochter, Clasina, trouwt Adriaan Cornelisz. Honigh, waaruit Marie Honigh, de vriendin van Martha Vis waarover we schreven op blz. 266 in V.A.S. Zij trouwde met de leidse hoogleraar Dr. Jan Cornelisz. Kluyver en was de moeder van de delftse hoogleraar Albert Jan Kluyver. Haar drie dochters huwden resp. De Jong van Beek en Donk, Pijper en Simon-Thomas.

Ook de jongste uit het gezin Houttuyn-Nan, de zoon Jan, was in 1854 al overleden, evenals zijn vrouw Antje de Bruyn. Dit echtpaar liet drie kinderen waarvan de zoon Adrianus ('neef Janus Houttuyn', zoals hij in de familie Vis werd genoemd) de laatste stamhouder was hoewel de naam Houttuyn nog voortleefde via zijn dochter Anna Pieper-Houttuyn in de dubbele naam 'Houttuyn Pieper' en naar ik meen later nog als 'Houttuyn Bloemendaal'. Jan Houttuyn's dochter Clasina trouwde Simon Couwenhoven waarvan vele afstammelingen, ook in Amerika. De oudste dochter was Anna Couwenhoven, getrouwd met 'neef Bernard Schnetlage' die ik mij uit mijn jeugd nog herinner op bezoek bij mijn groot-

moeder Vis, in het begin van deze eeuw. Hoe ver werden de familierelaties toen nog aangehouden! De gemeenschappelijke stamvader was geboren in 1779 ...

De jongste dochter van Jan Houttuyn was Antje, die trouwde met Adbert Vis, lid van de doopsgezinde tak 'Heyme Vis'.

Ten slotte enige aandacht voor Grietje Houttuyn. Haar sterfdatum is mij onbekend.

Bij de boedelscheiding compareert haar man als weduwnaar: Gerrit Visser, zaandammer van geboorte uit een oude familie van houthandelaren. Hij en zijn broer Vasterd zijn door hun moeder Aaltje Vas enige erfgenamen van het grote vermogen van de uitstervende wormerveerder familie Vas. Vasterd neemt de naam aan van Vas Visser, Gerrit koopt zich de hoge heerlijkheid Hazerswoude en heet voortaan Visser van Hazerswoude. Zijn kinderen zijn Dirk en Clasina Alida. Dirk Visser huwde Jvr. M.A.C. van Merlen, Clasina Alida Jhr. J.C. van Merlen. Naar ik meen waren deze Van Merlens zuster en broer.

Over mr. Dirk Visser van Hazerswoude zou een interessante biografie zijn samen te stellen. Geboren te Zaandam 1 november 1830 promoveerde hij in 1856 te Leiden

tot doctor in de beide rechten. Na zijn promotie maakte hij een langdurige reis naar Italië. Hij legde zich vooral toe op de kennis van het polderwezen, de theorie van de landbouw en de zuivelbereiding. Hij stichtte de zuivelschool te Alphen waaraan hij veel zorg wijdde en grote bedragen ten koste legde. Hij schreef geregeld belangrijke hoofdartikelen in het door hem opgerichte landbouwweekblad dat hij financieel steunde. Dat was ook het geval met de landbouwtentoonstellingen in Noord- en Zuid-Holland die onder zijn leiding een grote vlucht en uitbreiding kregen en voor wier welslagen hij de grote exposities in het buitenland bezocht. Van de tentoonstelling te Dordrecht in 1893 keerde hij ongesteld huiswaarts en overleed korte tijd daarna op zijn landgoed Westerhout te Heemstede. Hij is lid geweest zowel van de Tweede als van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, voorzitter van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, hoogheemraad van Rijnland, heemraad van de Beemster, van de Purmer, dijkgraaf van de Wijde Wormer enz. enz. Hij woonde te Amsterdam op de Keizersgracht in het huis met de zuilen voor het portiek, nr. 666-668, waar naar ik meen ook zijn ouders hadden gewoond. Hij behoorde tot het zeer geringe percentage van amsterdammers die kiesgerechtigd waren; het oude en sinds lang verlaten principe dat alleen hij die voor zichzelf de hoogste top had bereikt in staat werd geacht om voor het algemeen belang verantwoordelijkheid te dragen ... Welnu, onder die weinige schatrijke amsterdammers was Dirk Visser van Hazerswoude in 1887 de hoogst aangeslagene in de belasting.

Een eigenaardige tegenstelling treft ons hier. De zoon van Grietje Houttuyn schatrijk, de zoons van Aagje Houttuyn totaal berooid. De verklaring van zo'n verschil zou men in de eerste plaats kunnen zoeken in een verschillende geaardheid: energie en ondernemingslust tegenover traagheid en conservatisme? Iets daarvan mag waar zijn, maar de belangrijkste factor was natuurlijk het feit dat de gebroeders Gerrit en Vasterd Visser een miljoenen-vermogen erfden en het echtpaar Visser-Houttuyn slechts twee kinderen had. Hoe anders was dat in de familie Vis-Houttuyn! De nalatenschap Vis-van Bergen was niet

onaanzienlijk maar moest in tienenvendeeld en dat bescheiden tiende gedeelte nog weer in vieren gedeeld onder de kinderen uit het huwelijk Vis-Houttuyn.

De oom Jan Vis van de kinderen: 'Hazerswoude' heeft zich verdienstelijk gemaakt als hun voogd en bezorging van hun erfdeel-Houttuyn. Vis zelf heeft echter zijn eigen zaken moeten liquideren en wat hij en zijn vrouw aan hun kinderen malieten was niet meer dan een bedroevend restant van vroegere rijkdom. Hoewel mijn grootvader Jacob Vis Jansz. ('Kojans') als kind wel logeerde bij zijn oom Gerrit Visser van Hazerswoude te Amsterdam schijnt het contact later te zijn verbroken. Ik meen dat Kojans Vis in zijn later zo benarde omstandigheden nooit de hulp van zijn volle neef Dirk Visser van H. heeft ingeroepen. De in Zaanwijk wonende verwanten steunden elkaar wel als dat nodig was, maar de naar de hoofdstad en naar de haagse vergaderzalen gepromoveerde familieleden bewogen zich op een totaal ander sociaal en economisch niveau. Het was als vanzelfsprekend dat de relatie dan verflauwde.

Als we de beide portretjes bezien is dat met de wetenschap dat de een, Aagje, oud en verarmd stierf, haar zusje Grietje daarentegen jong maar schatrijk. We zien Aagje bezig met het knippen van papieren bloemen. De storende vlekjes op haar gezicht en kraag zijn roestplekjes op de originele plaat. Grietje is al even braaf en ijverig bezig met haar breiwerkje. Het is opmerkelijk dat Grietjes portret met dat van Aagje bij de familie Vis is beland. Stelde de rijke amsterdamse familie geen prijs op dit kinderportretje van de vroeg overleden moeder? Haar zuster Aagje stelde er in elk geval wel prijs op.

Dirk Vis

Literatuur:

- . 'Boedelpapieren betr. Nalatenschap van Mejufvrouw Claasje Nan etc', Familiearchief Vis van Zaanwijk.
- . G.J. Honig, Catalogus van de bibliotheek Jb. Honig Jansz. Jr. Ao 1900 blz. 230 nr. 1074.
- . 'Ons Amsterdam', maart 1987 blz. 63 'Statenverkiezingen in Amsterdam, 100 jaar geleden' door H.J.A.H.G. Metselaars.

E E N D I R I G E N T

Lucas Vis (40) heeft een druk bezet leven. Met moeite kunnen zo nu en dan enkele dagen van noodzakelijke rust worden veroverd op een aaneengesloten reeks van repetities en concerten in binnen- en buitenland, waarbij nog komt het docentschap aan het Kon. Conservatorium in den Haag. De orkesten die Lucas leidt zijn uiteraard beroepsorkesten. Hij heeft de naam van bij voorkeur moderne muziek te dirigeren. Het is waar dat hij moderne muziek vaak de voorrang geeft omdat hij dat een kulturele noodzaak en dus een plicht vindt hoewel de oudere klassieke muziek hem even dierbaar is.

Naast het leiden van orkesten die bestaan uit louter beroepsmusici werkt hij ook graag met amateurs omdat het enthousiasme voor de muziek bij hen nog wel eens groter wil zijn dan bij de beroeps-

matige beoefenaars. De plaatselijke harmonie, fanfare en zang in Olland, zijn woonplaats, profiteert daarvan en bloeit onder zijn toegewijde leiding.

Een wel heel ander amateurgezelschap is het Nederlands Studentenorkest N.S.O. dat al 35 jaar steeds in januari een tournee door het land maakt. Dit jaar heeft Lucas de leiding van de tournee op zich genomen. Gewoontegetroou zijn de vele repetities - meestal drie op één dag en gedurende tien dagen - tijdens de kerstvacantie in Bergen gehouden. Daar vond dan ook op 10 januari het eerste concert plaats: een feestelijke en bezielende happening in de imponerende kapel van het klooster van de Zusters Ursulinen voor een talrijk en dankbaar publiek.

Bijgaande foto toont de dirigent in actie bij een repetitie met het N.S.O.

U I T E E N O U D B R A N D A S S U R A N T I E - C O N T R A C T

Uit het reglement van het oude brand-assurantiecontract van molens cum annexis dat is opgericht op 24 december 1733 voor de notaris Pieter Leur te Zaandam en in de 19e eeuw gecontinueerd voor de notaris Dirk Donker te Zaandijk noteren we dat op 8 december 1862 onder de deelnemers de volgende leden van de familie Vis met hun molens in het contract zijn opgenomen:

<u>Willem Vis</u>	met de molen 'Het Guiswijnf' c.z. verzekerd voor f. 10.000,-
<u>Cornelis Vis</u>	,, houtzaagmolen 'De Konijn' c.a. ,, ,, f. 10.000,-
dez.	,, ,, 'De Windhond' ,, ,, f. 9.000,-
<u>Albert Vis</u>	,, de molen 'De Jonge Voorn' c.a. ,, ,, f. 10.000,-
<u>Gerrit Vis Az.</u>	,, ,, 'De Bonsem'+ stijfshuis ,, ,, f. 15.000,-
<u>Jan Vis</u>	,, ,, 'De Jonge Kuiper' ,, ,, f. 10.000,-
<u>Gerrit Vis</u>	,, ,, 'De Wildeman' c.a. ,, ,, f. 12.000,-
<u>Heyme Vis</u>	,, ,, 'De Duinjager' c.a. ,, ,, f. 13.000,-
<u>Albert Vis Az.</u>	,, ,, 'De Rosbayer' ,, ,, f. 12.000,-

Een volgende maal hopen we een lijstje te geven van de 'Vissen' die gecommiteerden of overliden van dit assurantie-contract zijn geweest tussen 1750 en 1860.

- - - - -

M U T A T I E S :

- C I c f b a b b Ida Leonoor Bartelds, dochter van Herman Bartelds en Monique Renée Vis is geboren te Haren 29 juni 1987.
- C I c f b a c a Sil Iwan Lugtmeijer, zoon van Jan Lugtmeijer en Victoria Elly Vis is geboren te Amsterdam 14 mei 1987.
- C I c f b e c Willem Vis, zoon van Lucas Frans Jurjen Vis en Wikkie Schlösser is geboren te Veghel 13 december 1987.
- C I c f b g a Joost Joannes Gosman, zoon van Joop Gosman en Anna Magdalena Vis is geboren te Rotterdam 18 juni 1987.
- C I I I b d f Engelbert Mari Reinier ter Haar (zoon van Bernard ter Haar en Alida Jacoba Vis) is overleden te Uden 19 januari 1988.
- C I V a a b c c Christiane Bouwman, echtgenote van Pieter Cornelis Valken is overleden 27 september 1987.
- C I V a d a a Margreta Zeggelt, echtgenote van mr. Jacob Pieter Grooters is overleden te Nunspeet 12 oktober 1987.
- C I V a g a b b Robert-Ben (Rob) Hosman, zoon van Joep Hosman en Liliane Maria Paula Vis is geboren te Groningen 1 augustus 1987.
- C V I a c c a d a / b Ridzert Arnaud Corstiaan Ingenegeren, zoon van Edo Jan Roald Ingenegeren en Lenneke Boesveld is geboren te Bussum 14 maart 1987.
- C V I I b a a g b Guda Marinka Glasbergen is overleden te Groningen 9 oktober 1987.

- - - - -